

Beknopte bibliografie

De stapel publikaties over projectonderwijs heeft op korte tijd de hoogte van een ondernemende wolkenkrabber bereikt. Het is schier onmogelijk een sluitende bibliografie op te stellen. De honderden gestencilde brochures die tijdens de 'alternatieve' periode verschenen zijn moeilijk terug te vinden. Beschikbaarheid is dan ook de leidraad in deze lijst geworden. Speciale aandacht werd besteed aan de periode van 1980 tot nu. Themanummers worden als dusdanig vermeld ; de aparte titels werden niet opgenomen. Sommige tijdschriften zoals Over vernieuwing houden er aan per nummers minstens één artikel aan het onderwerp te besteden. Dat er een korte kommentaar staat bij sommige publikaties betekent niet dat ze meer het lezen waard zijn dan andere.

Publikaties van algemene en theoretische aard

J. De Laat & M. Kamp, Tussen verwachting en realiteit in, in : Over vernieuwing, 1982/5

J. Eimers, Buiten de orde (interview met Wageningse school), in : Moer, 1985/3

G. Enkelaar & A.R. van Kammen, Tien jaar projectonderwijs aan het Wageningse Lyceum, in : Over vernieuwing, 1983/6

T. Jansen & A.R. van Kammen, Projectonderwijs aanleren of afleren, Purmerend, Muusses, 1976.

T. Jansen & A.R. Van Kammen, Tussen disciplineren en vrijblijvendheid, in : Over vernieuwing, 1982/2.

T. Jansen & A.R. Wertheim, Buiten de orde, Dilemma's in de ontwikkeling van projectonderwijs, Nijmegen, SUN, 1984.
(Alle voorgaande teksten houden verband met het projectonderwijs aan het lyceum van Wageningen. Men kan de auteurs met gerust hart beschouwen als de (peet)vaders van deze onderwijsvorm in Nederland)

Jeugd en Samenleving, Leren van leerlingen ; ervaringen met projectonderwijs. Themanummer. Jeugd en Samenleving, 1978/10-11.

W. Leirman, Groepswerk en projektonderwijs aan de universiteit, Leuven, Acco, 1977.

W.M. Van Woerden, Projectonderwijs als innovatie in het hoger onderwijs, in : Pedagogische Studiën ; 1985/3

B. Vreeburg, Theoretische problemen van projektonderwijs in : Comenius, september 1981.

(Een taai stuk lezen maar beslist de moeite waard. Zijn kritische bedenkingen overstijgen de praktische problemen-fase)

L. Wittevrongel, Waarom projectonderwijs ? in : Informatieblad, 1982/12

Publikaties met praktische wenken

G. Bogaerts, Ervaringen met projectonderwijs, in : Informatieblad, 1982/7

J. Busker, P. van den Hove & R. Plattel, Samen werken, samen denken, samen doen, in : Over vernieuwing, 1983/6

D. De Bie & C. Louwerse, Projektonderwijs. Opzetten en uitvoeren van projektonderwijs, Groningen, Wolters-Noordhoff, 1972.

(Bijbel nr I van het projectonderwijs)

C. Debulpaep, Met de klas buiten de school, in : Informatieblad, 1984/1

T. Devens & N. Van Loo, Hoe maak je een project ? Praktische Handleiding, Leuven, Helicon, 1981.

(Handig receptenboek met interessante bindteksten. Intussen is er ook een tweede en uitgebreide druk verschenen (1985))

Anne Frank Stichting, Werken met Kaders, Amsterdam, AF-Stichting, 1984 (= AF-schrift 6)

(Bestellen : Antwoordnummer 265.22.70 WB Voorburg)

G. Heynen e.a., Handleiding voor projektgroepen en werkgroepen, Groningen, Wolters-Noordhoff, 1980. (Zakelijk maar degelijk werk met o.a. veel aandacht voor bibliotheek-oefeningen)

K. Magnus, Klas in project, Leuven, Helicon, 1980
Projectgroep Oostakker. Zes jaar projektonderwijs Oostakker : een verslag, in : Onderwijskrant 28.

G. Vaes & L. Vanmaele, Vakkenintegratie : een illustratie, in : Impuls, 1984-85/4

L. Vanmaele, Naar een nieuw vormingsconcept voor het secundair onderwijs, in : Impuls, 1984-85/4

F. Verbeeck, One Night With You. Werken met projecten in de institutionele pedagogiek, in : Onderwijskrant, 31

E. Zijs, Projectonderwijs (uit de praktijk), in : Persoon en Gemeenschap, 1980/4

Publikaties met betrekking tot de vernieuwing van het beroepsonderwijs

H. Beullens & L. Collette, Het beroepsonderwijs in de kinder. Verslag van een M.N.S.-project, in : Impuls, 1981-82/2

R. Depoorter-D'Hooghe, Projectonderwijs en het VBSO, in : Informatieblad, dec. 1981

Ministerie, Ministeriële omzendbrief S.O.Z. (1985) 1 (niet omwille van de bekende proze maar om de duidelijkheid van het officiële standpunt - goed voor twijfelaars)

F. Moerkerke, Projectonderwijs in het VBSO, in : Persoon en Gemeenschap, 1983/10

A. Ockerman, M. Vermaecke & G. Van Hercke, Project, hoe het groeide. Projectwerking in het voortgezet onderwijs in Vlaanderen, in : Over vernieuwing, 1982/1

P. Renier, Vakkenintegratie in VBSO, in : Pedagogische Bijdragen voor Technisch en Beroepsonderwijs, mei 1985.

R. Smet, Experimenten en Vernieuwingen in het Technisch en Beroepssecundair Onderwijs, in : Informatieblad, 1983/1

Thematisch onderwijs

R. Ailliet, Thematisch werken met reclame, in : Werkblad voor Nederlandse Didactiek, 1981/2

H. De Corte, N. Maes & T. van Renterghem, T.T.O.-Info, in : Werkblad voor Nederlandse Didactiek, 1980/2

L. Fondertie, Verschil moet er zijn ; naar een thematische aanpak van het vak Nederlands, Amsterdam, Pendoor, 1985.

P. Kuyer & G. Tienstra-Schipperheyn, Werken zonder schoolboek, Groningen, Wolters-Noordhoff, 1983 (= DCN-cahier 13)

K. Hilhorst, Thematisch-cursorisch moedertaalonderwijs ; een praktijkvoorbeeld, in : Levende Talen, jan. 1985 (nr. 397)

Levende Talen, Thematisch-cursorisch taalonderwijs. Thema-nummer. Levende Talen, dec. 1984 (nr. 396)

Moer, Conferentieverslag. Moer 1982/4

H. Paeshuis-De Corte, T.T.O. daar moet je op school mee aankomen, (bestellen : Vagevuurveldenlaan 39, 2130 Brasschaat)

T. Van der Heyden & T. van Roozenraad, We maken een eigen boek. (To)taalonderwijs in heterogeen groepsverband, in : Moer, 1983/6

J. Verbeek, Taal en thema's in : Moer, 1983/6

Groepswerk, interview, werkvormen

A. Bungler, Taalvaardigheden : gereedschap voor projectwerk, in : Moer 1984/6

W. Cluytens, Groepswerk bij het spreekonderricht, in : Informatieblad 1983/10

H. Dekker, Didactische Werkvormen, Culemborg, Educaboek, 1980.
(Wat je hier niet vindt bestaat niet)

Werkgroep E.H.B.O., Eerste hulp bij 't onderwijs, Deurne, M.I.M., 1984.
(Uitgewerkte lessen en modellen met soms aansluitende projectmogelijkheden)

M.B. Miles, Werken met groepen, Alphen a/d Rijn, Samson, 1975.
(Bijbel nr. II)

Fr. Oomkes, Handboek voor gesprekst raining, Meppel, Boom, 1976.
(Langzamerhand een begrip aan het worden en dat niet alleen voor projectonderwijs, A thing of duty ...)

J.W. Pfeiffer & J.E. Jones, A handbook of structured experiences for human relations training Vols. VII, San Diego, Calif., University Associates, 1980.
(De mosterd die alle andere Abrahams halen ; alleen erg moeilijk te vinden ondanks de omweg die het oeuvre waard is)

R. Roels, Discussiëren en Vergaderen, Groningen, Tjeenk Willink, 1974.

G. Stanford, Groepswerk in het onderwijs, Nijkerk, Intro, 1980.
(Veni vidi vici - Bijbel III met promotiecampagne van de verantwoordelijken van de V.B.S.O.-experimenten. Een 'must')

P. Tack, Een interview, een reële luister-, spreek- en schrijfactiviteit, in : Werkblad voor Nederlandse Didactiek, jg. X, nr. 1

L. Van Waes, Interview : wat denkt u zo in het algemeen over alles, in VONK, 1984/3 en 1984/5.

H.P. Zelko, Moderne discussie- en vergadertechniek, Utrecht, Spectrum, 1970.

Uitgewerkte projecten

AKO, Projectonderwijs, Antwerpen, AKO-dossier 1984 (?)
(Ondanks de typische AKO-lay-out bruikbaar)

Hommings e.a., Projecten voor kleuters, Purmerend, Muusses 1980 (2)

Over vernieuwing Project 'Ontmoeting met de ander', Over vernieuwing themanummer 1983/2

P. Wynants, Een project kinder-"musical" in het basisonderwijs, in : Informatieblad, 1982/11.

Verder zijn er honderden uitgewerkte projecten beschikbaar bij de diverse onderwijswinkels en -centra. In het oog springt vooral het projectenfonds waarvan hieronder een overzicht volgt. U vindt daar ook de adressen waar ze verkrijgbaar zijn.

Projectenfonds. Beschikbare projecten & prijslijst.

REEKS BASISONDERWIJS

1. Onze School	110 p 120 F
2. Wonen	170 p 155 F
4. Verjaardag-Feestvieren	90 p 110 F
5. Reclame	90 p 115 F
6. Jongen-Meisje (roldoorbrekend ond.)	100 p 130 F
7. Misdaad, Politie, Gerecht, Gevangenis	115 p 140 F
9. Armoede in België	60 p 65 F
10. Kind & T.V.	115 p 135 F
11. Strip-verhaal kritisch lezen	12 p 20 F
12. Supermarkt-Superklant ?!	85 p 90 F
13. Afrikanen in Tanzania, Z.-Afrika , & bij ons	110 p 115 F
14. Leerdoel Zelfkennis	45 p 60 F
15. Discriminatie, ruzie & solidariteit in de leefwereld v.h. kind	60 p 75 F
16. Sociaal leren : grondslagen	70 p 100 F
17. Tederheid, sexuele opvoeding, intermense- lijke relaties	130 p 150 F
18. Voeding	185 p 170 F
19. Gezin	105 p 125 F
20. Vriendelijk & onvriendelijk gedrag	72 p 75 F

21. Beslissen & handelen	72 p	75 F
23. Indianen & (wilde) Westen	105 p	110 F
24. Kinderen zijn stout & ouderen te ouder worden-relatie met bejaarden	110 p	135 F
25. Sport-én ...	87 p	105 F
26. Geld & Handel	100 p	125 F
27. Werk & Werkloosheid	82 p	105 F
28. Ik en mijn beesie (huisdieren)	80 p	100 F
29. Kind en Dood	95 p	120 F
30. Afval	100 p	130 F
31. De Krant		
32. Over Leila & Archmed	110 p	140 F
33. Energie (4, 5, 6 lj)	72 p	110 F
34. Tijdsbewustzijn en -meting (2, 3 lj)	60 p	90 F
35. Gehandicapten	100 p	130 F
36. Geluid- & geluidshinder Groot-woorden... (lj. 1+2+3)	90 p	130 F
38. Bestaansmiddelen, arbeid, sociale relaties door de eeuwen heen.		
I. Handleiding A : principes projectond.	55 p	60 F
II. Handleiding B : werkvormen projectond.	75 p	75 F
III. Lezen voor het lezen (bundel leesteksten)	270 p	300 F
IV. Wereldoriëntatie in kinderroëzie	60 p	90 F

REEKS OBSERVATIEGRAAD & BEROEPSONDERWIJS (nieuw !)

1. Reclame	106 p	110 F
2. Fiets & Wielersport	145 p	140 F

Ook de volgende op de lijst van het Basisonderwijs voor komende projecten zijn bruikbaar voor het Beroepsonderwijs en deels ook voor de Observatiegraad : 1-2-5-6-7-9-12-18-20-21-23-24-25-26-29-30-31 & IV.

Voor bestellingen en inlichtingen i.v.m. beschikbare projecten kan men terecht bij het "Secretariaat Projectenfonds", p.a. Gijbels Noël, Stijenhoflaan 11, 3230 Betekom.
Ook verkrijgbaar in de Onderwijswinkels :
- Grétrystraat 26, 1000 Brussel
- Lange St. Annastraat 20, 2000 Antwerpen
- Ter Platen 26, 9000 Gent
- Oxfam, Geldmuntstraat 8, Brugge

Walter De Hert, Verbondstraat 90, 2000 Antwerpen.